

Dokonalé pojištění

Sociální jistoty v Rakousku

wirttschaftsmuseum

2013

Informace rakouského Společenského a
hospodářského muzea, zpracované na příkaz
Hlavního svazu orgánů rakouských sociálních pojišťoven

www.sozialversicherung.at

Rakouský systém sociálního pojištění poskytuje všem svým klientům s plnou zodpovědností a s maximálním ohledem na jejich potřeby ochranu před případnými riziky, která mohou nastat v souvislosti s nemocemi, starobou nebo pracovními úrazy. Rakouské sociální pojištění ovlivňuje ve velké míře sociální soulad, blahobyt i demokratické složení v zemi a je zárukou sociální jistoty v Rakousku. Rakousko zaujímá jedno z předních míst v mezinárodním žebříčku kvality života a zdravotních systémů.

Nemocenské pojištění přebírá v první řadě náklady na lékařské výkony, a to bez ohledu na výši splacených příspěvků. Po skončení produktivního věku zajišťuje důchodové pojištění v maximální možné míře dosavadní životní úroveň. Úrazové pojištění se zabývá na jedné straně prevencí pracovních úrazů a nemocí z povolání, na straně druhé ošetřuje jejich následky. Pojišťovací dávky se financují z příspěvků pojištěnců a zaměstnavatelů, v případě důchodů z určité části též z daňových prostředků.

Velký důraz klademe na zdravotní prevenci a prosazování zdravého životního stylu. Naším cílem je podporovat uvědomělé zacházení s vlastním tělem při práci i odpočinku. Naším naléhavým přáním je zlepšení pracovních podmínek za účelem snížení počtu úrazů, nemocí z povolání a předčasného ukončení produktivního věku, stejně jako zajištění rehabilitace pro všechny, kdo ji potřebují.

Tato brožurka Vám nabízí ucelený přehled našeho systému, našich zásad i organizace.

Dr. Hans Jörg Schelling,
předseda
hlavního sdružení rakouských sociálních pojišťoven

Majitel média a vydavatel:

Österreichisches Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum,
Vogelsanggasse 36, 1050 Wien, tel.: 01/545 25 51, fax: 01/545 25 51-55,
e-mail: wirtschaftsmuseum@oegwm.ac.at, Internet: <http://www.wirtschaftsmuseum.at>,
Zpracováno na příkaz Hlavního svazu orgánů rakouských sociálních pojišťoven,
Kundmangasse 21, 1030 Wien, tel.: 01/711 32-1120, fax: 01/711 32-3785,
e-mail: presse@hvb.sozvers.at, <http://www.sozialversicherung.at>,

Aktualizované vydání 2013

Sociální zajištění

Sociální stát zaručuje zabezpečení každého jedince. Sociální sítě zajišťují zdravotní péči, rehabilitaci a poskytují zabezpečení ve stáří a tísnových situacích.

Sociální pojištění

Zdravotní pojištění
Úrazové pojištění
Důchodové pojištění

sociální
pojištění
v užším
smyslu slova

sociální pojištění
v širším smyslu
slova

Pojištění v době nezaměstnanosti

→ **Povinné** pojištění

→ **Dávky** při splnění daných předpokladů pro uplatnění nároků

→ **Financování** převážně z příspěvků

Sociální zaopatření

Rodinné dávky, (rodinné přídatky, příspěvek na opatrování, přídatky na děti, ...), Ostatní zaopatřovací dávky: armádní zaopatření, zaopatření obětí války, podpora obětí

→ **Podpora** rodin a státní kompenzace pro určité skupiny osob

→ **Dávky** při dosažení zákonem stanovených stavů pro uplatnění nároků na zaopatření

→ **Financování** z obecných daňových prostředků

Sociální péče

Dávky sociální péče, jako např. péče o postižené osoby, domovy důchodců a ústavy sociální péče, finanční výpomoc, ...

→ **Poslední** záchranná síť v rámci sociálních jistot

→ **Zajištění** existenčního minima v případě potřeby, popř. nouze

→ **Financování** z obecných daňových prostředků

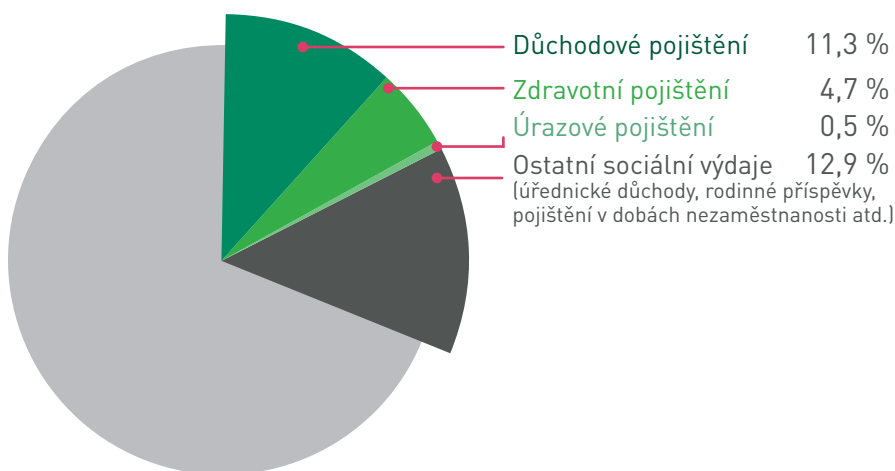
Sociální pojištění je důležitým pilířem solidarity v naší moderní společnosti. Kořeny této organizace sahají zčásti až do středověku.

Hlavní svaz orgánů rakouských sociálních pojišťoven

Důchodové pojištění	Zdravotní pojištění	Úrazové pojištění
Důchodová pojišťovna	9 oblastních zdravotních pokladen 6 podnikových zdravotních pokladen	Všeobecná úrazová pojišťovna
Sociální pojišťovna živnostenského hospodářství		
	Sociální pojišťovna rolníků	
	Pojišťovna železnic a hornictví	
Pojišťovna rakouských notářství		Pojišťovna státních zaměstnanců

Poměr sociálních výdajů a hrubého domácího produktu v roce 2010

Sociální výdaje: 88,3 miliard EUR = 29,4% hrubého domácího produktu

Samospráva v Rakousku

Samospráva znamená, že stát přenechává úkoly státu a obcí skupinám osob, kterých se přímo dotýkají.

V Rakousku existují různé formy:

Profesionální
samospráva
v zákonných zájmových
zastupitelstvích

např.
dělnická, hospodářská,
zemědělská, lékařská a
lékárenská komora

Územní
samospráva
v obcích

Samospráva
sociálních
pojištění

Samospráva v oblasti sociálního pojištění zajišťuje:

- nezávislost na státní správě
- zapojení důležitých společenských sil
- demokratická správa, pro pojištěné relevantní
- nebyrokratická organizace s nízkými náklady
- posílení vědomí solidarity
- odlehčení státní správy a decentralizace

Rakouské sociální pojištění je již od svých počátků, t.j. od druhé poloviny 19. století organizováno na základě samosprávy: Zástupci pojištěnců a zaměstnavatelů řídí obchodní záležitosti sociálních pojišťoven, přičemž státu přísluší právo kontroly.

Zásady sociálního pojištění v Rakousku

Solidarita

Solidarita je čin uvědomělé lidskosti, která spočívá na názoru, že lidé jsou odkázáni na vzájemnou pomoc.

Solidarita mezi přáteli

- neformální
- osobní
- jednoduchá struktura
- emocionální
- komplexní

Solidarita mezi cizími lidmi

- institucionální
- společenská
- komplexní struktura
- citově neutrální
- specializovaná

Základem sociálního pojištění je solidarita

- **Výší pojišťovacího** příspěvku se provádí kompenzace mezi osobami s různou výší výdělku.
- **Výší pojistné** dávky se provádí kompenzace mezi osobami, které pomoc potřebují často a těmi, které ji potřebují méně.
- **Touto sociální** kompenzací jsou do sociálního pojištění bezplatně zahrnuti i někteří rodinní příslušníci.
- **V rámci důchodového** pojištění se provádí kompenzace mezi výdělečně činnými a důchodci = generační smlouva.
- **Zaměstnavatel** stejně jako zaměstnanec se zúčastňuje svým podílem na financování sociálního pojištění.

Povinné pojištění

Typickým znakem pro rakouské sociální pojištění je skutečnost, že se jedná o povinné pojištění, které zahrnuje prakticky všechny výdělečně činné osoby.

Na základě výdělečné činnosti dochází ke vzniku povinného pojištění, které poskytuje pojistnou záštitu.

POVINNÉ POJIŠTĚNÍ ZNAMENÁ:

- **Pojistný** poměr vzniká ze zákona.
- **Záštitu** pojištěním nastává okamžitě, bez jakékoli čekací doby (pojištění musí být uzavřeno i v případě těžké nemoci, existující již při počátku pojištění, ...).
- **Vysoký** počet pojištěných osob zajišťuje maximální možné rozptýlení rizik.
- **Určení** rodinní příslušníci jsou bezplatně spolupojištěni.
- **Výše** příspěvků je nezávislá na individuálním riziku.
- **Velikost** společnosti pojištěnců posiluje pozici sociální pojišťovny při vyjednávání s jejími partnery (lékaři, lékárnami, ...)

POJIŠŤOVACÍ POVINNOST ZNAMENÁ:

- **Každý** pojištěnec se musí o své pojištění postarat sám.
- **Možnost** výběru ohrožených a méně ohrožených osob (pojištění nemusí být uzavřeno s každým).
- **Vyšší nebo** dodatečné premie pro ženy, děti a chronicky nemocné.
- **Vyšší náklady** na správu.

Výběr rizik je nepřipustný

Všem sociálně pojištěným osobám jsou k dispozici veškeré lékařské výkony, a to bez ohledu na individuální riziko těchto jednotlivých osob.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

nesmí odmítnout žádný pojistný poměr, který je mu ze zákona přidělen.

Sociální pojištění nesmí nikoho odmítnout kvůli příliš velkému riziku (osoby mající AIDS, osoby velmi těžce postižené, ...).

SOUKROMÉ POJIŠTĚNÍ

může být odmítnuto kvůli příliš velkému riziku (např. kvůli vysokému nebezpečí úrazu při výkonu povolání, kvůli věku, předchozím onemocněním,).

Soukromé pojišťovny si v každém případě vyhrazují možnost výpovědi v určitých případech, jako např. při zpoždění plateb.

Sociální pojištění nerozlišuje při stanovení procentuální výše příspěvku ani při poskytování svých dávek pojištěné osoby na osoby s nízkými či vysokými příjmy, na mladé či staré, na ženy a muže, na osoby chronicky nemocné či zdravé.

Soukromá pojištění mají většinou charakter přídavných pojištění pro určité pojistné události (např. speciálně vybavené pokoje v nemocnici, přídavný důchod).

Sociální pojištění je orientované neziskově

Sociální pojištění se ze zákona zavazuje, používat pojišťovací příspěvky účelně a hospodárně a sleduje v první řadě cíle sociální, nikoli tržní.

Výše administrativních výdajů v procentech z celkových finančních nákladů:

Sociální pojištění v Rakousku
celkem v roce 2011

2,1%

Soukromá pojištění v Rakousku
(bez nákladů na reklamu)

6,1%

Soukromá pojištění v Rakousku
(včetně nákladů na reklamu):

15–30%

Sociální pojištění zaručuje vysoce jakostní pojišťovací dávky pro každého pojištěnce. Z přijatých 100 Eur se ve formě dávek ve prospěch pojištěnců vydává 97,9 Eur.

STANOVENÍ DÁVEK

Financování zákonných důchodů se provádí v rámci tzv. dávkového řízení. To znamená, že vyplácené důchody jsou z velké části financovány z příspěvků osob výdělečně činných. K těmto se přidává státní příspěvek, získaný z všeobecných daňových prostředků.

- **žádné** riziko zdanění a inflace
- **zvýšené** vědomí solidarity
- **rychlé** a účelné vybírání pojistného
- **nízké** administrativní výdaje

KAPITÁLOVÉ KRYTÍ

Metoda kapitálového krytí znamená, že si každý na důchod našetří sám. Tato možnost je vhodná zejména jako doplněk ke státnímu systému důchodů a jako opatření ke kompenzaci nižších příjmů ve stáří.

- **každý** šetří na svůj vlastní důchod
- **riziko** zdanění a inflace
- **výše** pojistného a pojišťovací dávky jsou různé
- **vyšší** administrativní výdaje

V rámci tří odvětví zdravotního, úrazového a důchodového pojištění poskytuje rakouské sociální pojištění rozsáhlou ochranu. Takřka veškeré obyvatelstvo Rakouska je zahrnuto alespoň v jednom z nich.

TŘI OBORY RAKOUSKÉHO SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ:

Zdravotní pojištění
v nemoci a mateřství
pro přibližně 8,4 miliónů osob

 2 milión osob

Úrazové pojištění při pracovních
úrazech a nemocech z povolání pro
přibližně 6,1 miliónů osob

Důchodové pojištění pro zaopatření ve
stáří, zabezpečení pozůstalých
a zabezpečení pro případ invalidity pro
přibližně 5,8 miliónů osob

PŘÍJMY SOCIÁLNÍHO pojištění 2011

Příspěvky pojištěnců
a zaměstnavatelů
zhruba 40,0 miliard €

Ostatní příjmy
zhruba 10,5 miliard €

VÝDAJE SOCIÁLNÍHO pojištění 2011

Zdravotní pojištění
zhruba 14,7 miliard €

Úrazové pojištění
zhruba 1,4 miliardy €

Důchodové pojištění
zhruba 34,1 miliard €

např.

spolkové příspěvky, ve značné míře za osvobozená období pojištění u
důchodového pojištění (zhruba 6,6 miliard €)

náhrada nákladů na kompenzační přídatky k důchodovému pojištění (zhruba
1,0 miliard €)

podíl pojištěnců na nákladech (zhruba 0,1 miliard €)

úhrada nákladů za dávky při mateřství (zhruba 0,3 miliard €)

Sociální důchodové pojištění Zajištění ve stáří

Zhruba 3,6 miliónů výdělečně činných osob jsou důchodově pojištěny. Každý měsíc se vyplácí zhruba 2,2 milióny důchodů. Sociální důchodové pojištění je s odstupem nejvýznamnější starobní zajištění v Rakousku. Díky tomuto pojištění se ve velkém rozsahu daří zajišťovat životní standart i ve stáří.

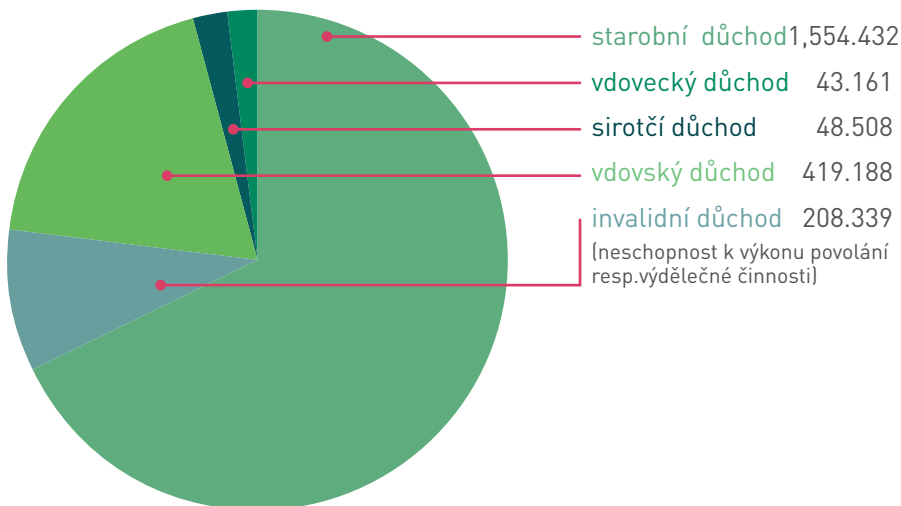
Dávky sociálního důchodového pojištění:

- Starobní důchod
- Předčasný starobní důchod
- Důchod kvůli snížené pracovní schopnosti (nezpůsobilost k výkonu výdělečné činnosti)
- Důchod pro pozůstalé
- Rehabilitační opatření
- Zdravotní prevence

Nárok na důchod závisí na délce pojistné doby, na vyměřovacím základu daně a u starobního důchodu také na věku.

STAVY DŮCHODŮ PODLE TYPU DŮCHODU

(veškeré důchody, stav v prosinci 2012: 2,273.628)

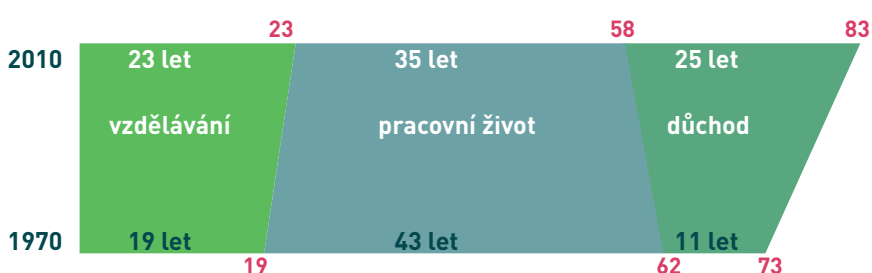

Dlouhodobé financování

Rostoucí délka života a klesající porodnost ovlivňují věkové složení obyvatelstva. S tím spojené požadavky na důchodový systém lze úspěšně zvládnout za předpokladu, že se včasným uskutečněním potřebných reform pozmění existující struktury.

ZMĚNA POMĚRU VZDĚLÁVÁNÍ – PRÁCE – DŮCHOD

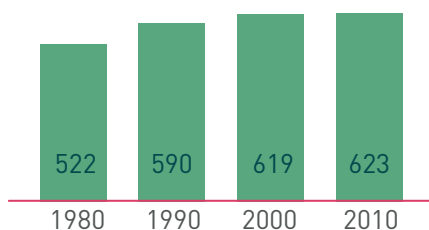

Důchodci v % celkového obyvatelstva

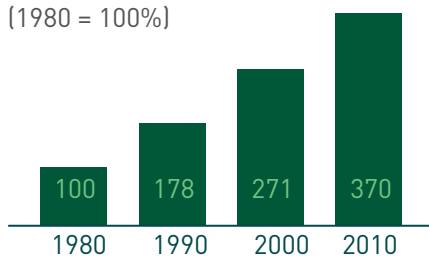
VÝVOJ KVÓTY DŮCHODOVÉHO ZATÍŽENÍ

(Počet důchodů na 1.000 pracujících)

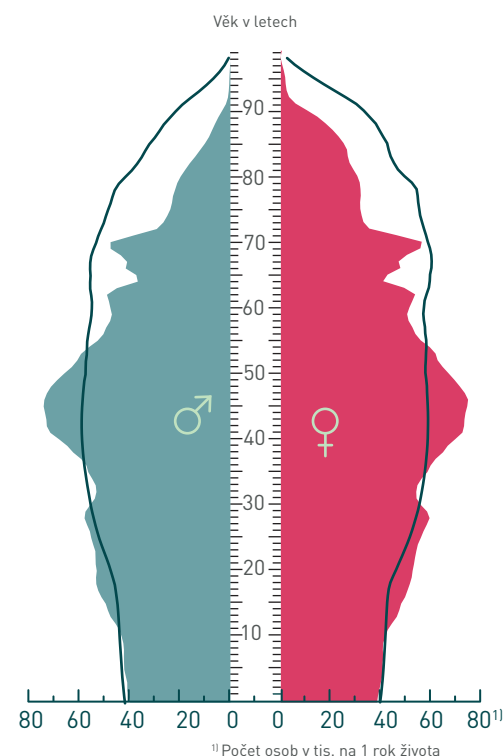

VÝVOJ HRUBÉHO DOMÁCÍHO PRODUKTU SKUTEČNÝ

(1980 = 100%)

PYRAMIDA OBYVATELSTVA V ROCE 2010 A PROGNÓZA PRO ROK 2060

Zabezpečení při pracovních úrazech

V roce 2011 bylo proti úrazu pojištěno průměrně 6,1 milónů osob. Úrazové pojištění se financuje z 95,7% z příspěvků zaměstnavatelů a z 4,3% z jiných zdrojů (spolkové fondy a kompenzační rodinné fondy).

Dávky sociálního úrazového pojištění:

- prevence pracovních úrazů a nemocí z povolání
- opatření pracovního lékařství
- léčebná péče při úrazu
- rehabilitace
- odškodnění při pracovních úrazech a nemocech z povolání, např. invalidní důchod, dávky pro pozůstalé, celková odškodnění

Ochrana žáků a studentů

Od roku 1977 jsou žáci a studenti zahrnuti do sociálního úrazového pojištění. Při úrazech, ke kterým došlo v souvislosti s výukou, se vyplácejí dávky sociálního úrazového pojištění: sem patří např. úrazy po cestě do školy, při účasti na výuce, na exkurzích nebo při školním lyžařském výcviku. Aby mohly být pojistné dávky vyplaceny, musí se úraz úrazovému pojištění nahlásit. Ředitelství školy má zákonnou povinnost hlášení úrazů. Od pojištěných žáků a studentů se nevybírají žádné příspěvky. Financování se provádí ze všeobecných příspěvků a z příspěvků kompenzačního fondu pro rodinné zatížení.

PŘÍKLAD:

Žák všeobecně vzdělávací střední školy si způsobí při lyžařském výcviku komplikovanou zlomeninu nohy. Žák musí být přepraven vrtulníkem. Následuje 14-ti denní stacionární léčba v úrazové nemocnici. Poté následuje 21-ti denní pobyt v rehabilitačním středisku.

Celkové náklady na tuto léčbu činí přibližně € 16.600,-.

Zabezpečení v nemoci

V současné době je v rámci sociálního zdravotního pojištění zabezpečeno zhruba 8,4 miliónů osob, což odpovídá 99,9 % obyvatel.

Dávky sociálního zdravotního pojištění:

- **Preventivně**
 - pas pro matku a dítě
 - prohlídky mladistvých
 - preventivní prohlídky
 - pomoc při péči o zdraví
- **V nemoci**
 - lékařská pomoc a ošetření zubů
 - péče v nemocnici
 - léky
 - lékařská domácí péče
 - psychoterapie
 - diagnostika klinických psychologů
 - lékařská rehabilitace
 - ergoterapie
 - nemocenské dávky
 - náhrada nákladů (např. volná volba lékaře)
 - přídavky k nákladům (např. pro zubní protézy)
- **Léčebné pomůcky** (např. ortopedické vložky do bot)
 - pomocná zařízení (např. invalidní vozík)
- **Mateřství**
 - péče v nemocnici
 - peněžní příspěvek v šestineděl (podnikový příspěvek)

Příklady nákladů na operace

(bez zahrnutí nákladů na opatrování, rehabilitaci a případné nemocenské dávky,...)

OPERACE SLEPÉHO STŘEVA	€ 880,-
OPERACE KYČLE	€ 6.130,-
OPERACE SRDEČNÍ CHLOPNĚ	€ 11.440,-

Při průměrném příspěvku € 81,- měsíčně obdrží pojištěnec a jeho rodinní příslušníci rozsáhlé zabezpečení: ošetření místními lékaři, pobyt v nemocnici,.....

Zhruba 25 % pojištěných osob tvoří rodinní příslušníci, kteří jsou spolupojištěni, aniž by museli platit příspěvky.

Oprávnění k využívání dávek

Na základě vystavené lékařské poukázky a od roku 2004 po předložení elektronické karty vzniká nárok na poskytování lékařských služeb, za které by v mnoha případech bylo nutno zaplatit značné částky.

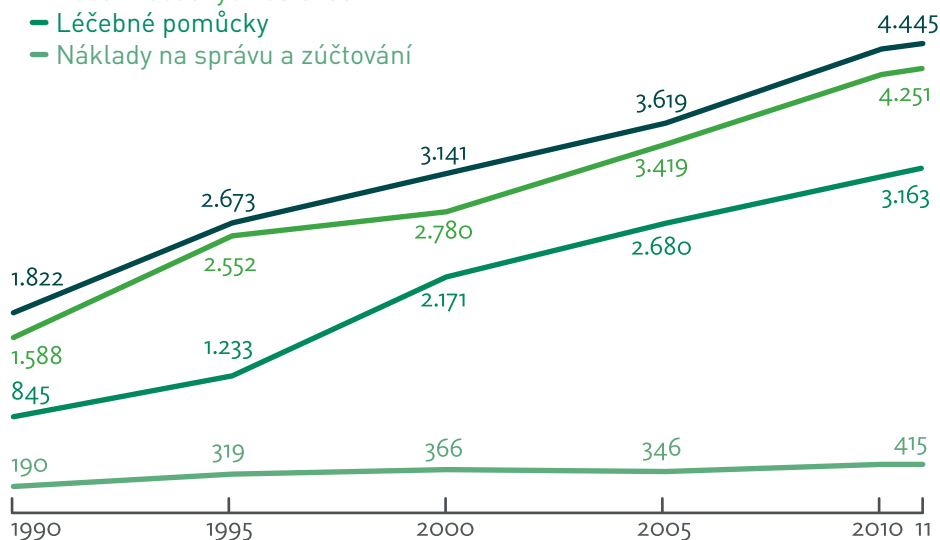
Tento princip se nazývá princip věcného plnění.

- Představitelé zdravotních pojišťoven uzavírají s lékaři a jinými smluvními partnery (lékárnami, fyzikálními terapeuty,) smlouvy.
- Smluvní lékaři se zavazují poskytovat pacientům po předložení lékařské poukázky (elektronické karty) lékařské služby. Provedené výkony si pak vyúčtují přímo se zdravotními pojišťovami.
- Většina pojištěnců platí za lékařskou poukázku poplatek ve výši 10 EUR, úředníci a podnikatelé hradí 20-ti procentní podíl z honoráře, vystaveného lékařem. Existují nejrůznější možnosti osvobození od těchto poplatků.
- Princip věcného plnění zajišťuje jednoduché a nebyrokratické využívání lékařských služeb.

Největší výdaje sociálních zdravotních pojišťoven

(1990 – 2011 v miliónech EUR):

- Lékařská pomoc
- Péče v léčebných ústavech
- Léčebné pomůcky
- Náklady na správu a zúčtování

Sociální pojištění existuje také v Internetu! Touto cestou mohou zákazníci rychle a nebyrokraticky navázat kontakt se svým sociálním pojištěním. „Elektronické sociální pojištění“ – iniciativa orientovaná na budoucnost všech orgánů sociálních pojišťoven pro nebyrokratický servis v Internetu.

eSV – elektronické sociální pojištění:

- Informace o zdravotním, úrazovém a důchodovém pojištění
- Formuláře a brožury na přenesení do počítače
- Výpis pojistných dat, dotazy na stav pojištění
- Aktuální grafiky o rakouském sociálním pojištění
- Tipy pro zdraví
- Kvíz o sociálním pojištění a o zdraví
- Feedback – možnosti
- objednání poukázky k lékaři

E-medikace. Jednoduše a bezpečně.

Léky předepsané vaším lékařem nebo zakoupené bez receptu v lékárně se elektronicky evidují. Tak je možné jednoduchým způsobem získat přehled o jejich žádoucích i nežádoucích účincích a zohlednit je již při předepisování.

- **Také lékárník** při koupi léku bez receptu okamžitě vidí, jestli je možné tento lék užívat v rámci stávající medikace.
- **Účinné látky** všech předepsaných a zakoupených léků jsou v souladu.
- **Na přehledném** výtisku s vaší osobní medikací jsou uvedeny všechny léky, které právě užíváte.
- **Váš lékař nebo** lékárník tak okamžitě a bezpečně rozezná možné vzájemné ovlivňování jednotlivých léků.
- **Elektronická karta (e-card)** je klíčem k bezpečně uloženým údajům o vaší medikaci. Tento společný projekt vychází z dlouholetých zkušeností a odborných vědomostí mnoha zkušených spolupracovníků zdravotního systému. Podrobnější informace najdete na: **www.gesundheit.gv.at** a **www.chipkarte.at**